

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 50 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 121.

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 4. novembra 1938

Cena posamezni
številki din 1'50

Samopomoč trgovstva

Slabi uspehi številnih zborovanj, predstav in resolucij silijo trgovce in sploh gospodarske sloje, da posvetijo veliko večjo pažnjo samopomoči. In da se more s samopomočjo precej doseči, so mnoga trgovska združenja tudi že dokazala. Tako smo slišali na občinah zborih Zveze trg. združenj o znatnih uspehih, ki jih je doseglo združenje v Murski Soboti v boju proti krošnjarstvu. Tudi združenje v Kranju je marsikaj doseglo, čeprav ne tistega, kar bi moglo doseči. Toda kljub trenutnim neuspehom je vendar treba posvetiti več pozornosti samopomoči. Tako pošiljajo nekatera združenja na Zvezo trg. združenj ogorčene pritožbe proti krošnjarstvu, ne navedajo pa pri tem konkretnih podatkov. Če pa konkretnih podatkov ni, potem tudi ni mogoče nič ukreniti, ker ni je oblasti na svetu, ki bi proti komu postopala, ne da bi imela za postopanje vsaj neke konkretne podatke. Vse ogorčenje zato nima nobenega smisla, smisel ima samo konkretno delo, da se natančno ugotovi, kdaj, kje in na kak način je kršil ta in ta krošnjar veljavne predpise. Prav tako pa je treba vedno tudi konkretno navesti, kdaj in v katerih uradih je prodajal ta ali oni krošnjar manufakturno blago. Prav tako nima nobene cene splošna pritožba, da se krošnjariji od oblasti zadostno ne kaznujejo, temveč je treba čisto konkretno navesti, kako se je glasila ovadba, kaj se je ugotovilo in kakšen je bil efekt te ugotovitve. Kakor hitro bi vse trgovstvo tako postopalo, bi se marsikdo premislil, ki še danes daje potuho krošnjarjem, ker vendar ni nikomur prijetno, odgovarjati na konkretne pritožbe. A tudi krošnjarjem samim bi se s tem tako zakurila tla, da bi se marsikdo premislil in raje opustil vse krošnjarstvo, kakor pa da bi bil v večnem boju z oblastmi.

Ponavljamo zato: prvo in najmočnejše sredstvo proti krošnjarjem je samopomoč. Isto velja tudi za boj proti šušmarstvu, nelojalni konkurenci in še celi vrsti podobnih pojavov, ki škodujejo legalni trgovini.

Tudi v boju proti nabavljalnim zadrugam in konsumom bi moralo trgovstvo postopati na podoben način. Nabavljalne zadruge strogo pazijo na to, kdo je za njih in kdo ne. Po njih primeru se naj ravna tudi trgovstvo. Ne verujemo, da je le ena nabavljalna zadruga, ki bi prodajala le svojim članom. Vsako prodajo nečlanom je treba ugotoviti in če je le količjak trdne volje, se hitro ugotove take prodaje. In takšne zlorabe zadrugne misli je treba ugotoviti. Nič ne pomaga samo pritoževati se nad privilegiji nabavljalnih zadrug in konsumov, ker se jim ti privilegiji namenoma dovoljujejo zaradi zadrugne misli. Treba je zato dokazati zlorabljanje zadrugne misli, potem pa bodo vidni ti privilegiji tudi v čisto drugačni luči. Res je, da povzročajo takšne ugotovitve dosti dela, zato pa vodijo k uspehu in zato se tudi izplačajo.

Samopomoč trgovstva pa bi se mogla tudi pozitivno uveljaviti. Vprašanje trgovskih kreditov bi n. pr. moglo biti že rešeno, ali vsaj v znatni meri, če bi trgovci že pred leti na podlagi samopomoči pričeli reševati to vprašanje. Tudi socialno zavarovanje

trgovstva bi moglo biti že uresničeno, če bi od nekdanj veljalo načelo samopomoči. Trgovski stan ima dosti sredstev, ki pa ne pridejo do prave veljave, ker so ta sredstva razbita. Celo v industrijski proizvodnji bi mogla samopomoč dvigniti trgovstvo tako, da ne bi bili odvisni od volje tega ali onega velepodjetja.

V to poglavje pa spadajo tudi pritožbe o premajhnem uspehu trgovskih zahtev in predstav. Tudi te pritožbe nič ne pomagajo,

pač pa bi bile te pritožbe zelo učinkovite, če bi se povedale na velikih javnih zborovanjih in če bi jih objavila velika in razširjena glasila trgovstva in gospodarskih slojev. Res je, da je trgovstvo v tem oziru že mnogokrat storilo, ravno tako pa je res, da bi moglo storiti še več! Tudi tu je samopomoč najboljšo sredstvo. Konkretno vedno povedati v lastnem glasilu, do katerih zlih narodno-gospodarskih posledic je prišlo, ker se ta in ta trgovska zahteva ni upoštevala.

Nihče na svetu ne dela rad napačno in zato ima svoj učinek, če se storjena napaka konkretno pokaže in razloži.

Samopomoč je tista sila, ki bo priborila trgovstvu spoštovanje njegovih pravic in zato mora biti samopomoč osnovna misel vsega trgovstva. Šele kadar človek sam stori vse, kar je v njegovi moči, sme zahtevati od drugih, da se zavzamejo za njegove interese. Samopomoč je zato začetek uspeha in začetek zboljšanja.

rednih prilik, b) sortiranje blaga po oddelkih z ozirom na vrsto blaga ali na podlagi enotnih cen, c) prirejanje lastnih razstav, modnih revij ter drugih atrakcij, posebna prodaja po vrstah blaga, prirejanje inventurnih prodaj ter priložnostnih prodaj, č) privabljanje kupcev s posebnimi ugodnostmi, darovi, posrednimi nagradami, ko tudi z drugimi načini, ki so v nasprotju z dobrimi trgovskimi običaji.

(2) O vprašanju, če gre v posameznih primerih za obratovalnice velikega obsega, je za pristojne oblasti obvezno mnenje pristojne trgovinske zbornice.

Čl. 6. — Prepoved po čl. 1. te uredbe se nanaša na vse primere, za katere je bila dana dovolitev oz. koncesija za poslovanje, ki je bila izdana pred uveljavitvijo te uredbe ali ko se s poslovanjem dosedaj še ni začelo ali je bilo poslovanje iz katerega koli vzroka pretrgano.

V čl. 7. te uredbe se ugotavlja, da se te določbe ne nanašajo na poslovalnice velikega obsega, ki so za to že dobile pravico in to poslovanje začele še pred uveljavitvijo uredbe (z dne 27. septembra 1937), vendar pa se jim prepoveduje vsako razširjanje poslovanja bodisi glede prostorov, po strokah ali z ustanavljanjem podružnic ali pomožnih lokalov.

Čl. 8. določa, kako se ugotavlja, če določena poslovalnica postopa po predpisih te uredbe.

Čl. 9. — Za kršitev te uredbe se uporabljajo določila o kaznih iz obrtnega zakona. Poleg tega mora pristojna oblast I. stopnje na zahtevo pristojne trgovinske zbornice določeno obratovalnico takoj zapreti in ustaviti njeno nadaljnje delovanje. Pravna sredstva proti tem odlokom občne upravne oblasti iz javnih razlogov nimajo odložilne moči.

Čl. 10 določa, da stopi ta uredba takoj v objavo v »Službenih novinah« v veljavo in preneha veljati po desetih letih.

Veleblagovnice zopet na dnevnem redu Decembra preneha prepoved ustanavljanja veleblagovnic

Koncem decembra 1938. preneha veljati prepoved ustanavljanja veleblagovnic v naši državi. § 5. sedaj veljavne uredbe o trgovinskih obratih velikega obsega pravi namreč izrečno, da se ne smejo dovoljevati veleblagovnice v krajih z manj ko 50.000 prebivalci le do 31. decembra 1938. Po tem roku pa se torej morejo veleblagovnice dovoljevati in kakor nas uči izkušnja, bodo lastniki tujih veleblagovnic tudi znali doseči, da bodo dobili takšna dovoljenja.

Kampanja, ki so jo začeli nekateri plačani listi pred tedni o ločenosti veleblagovnic, tudi dokazuje, da se tuji kapitalisti že pripravljajo na to, da odprejo čimprej vsaj v Zagrebu in v Ljubljani nove veleblagovnice. Če je zamenkrat njih kampanja prenehala, ne sme to nikogar premotiti. To je samo posledica volivne borbe, ker v volivni borbi vendar ne gre, da bi se tako očitno brisiral življenjski interesi trgovcev. Kajti trgovci niso pomembni le po številu svojih glasov, temveč še v večji meri po svojem vplivu na druge volivce. Samo zato je tudi propaganda veleblagovnic prenehala. Prepričani smo lahko, da bo ta propaganda takoj oživela, kakor hitro bo volivne borbe konec.

Upoštevati pa je še naslednje. Volitve bodo dne 11. decembra in nato bo še ves teden v znaku volivnih odmevov. Nato pa so božični prazniki. Nevarnost je zato zelo velika, da se do 31. decembra ne bo nič storilo in bo obveljala dosedanja uredba, po kateri je ustanavljanje veleblagovnic po 31. decembru 1938. dovoljeno.

Zato je nujno potrebno, da doseže trgovstvo še za časa volivne borbe, da se sedanja uredba spre-

meni in sicer tako, kakor so to svoje dni predlagale naše zbornice. Sprememba uredbe je potrebna tudi zato, ker je sedanja uredba mnogo premalo jasna in mnogo premalo precizna. To pa mora biti, saj smo videli, da se je mogla etablirati v Beogradu tuja veleblagovnica, čeprav so bile veleblagovnice pri nas prepovedane.

Sedaj v času volivne borbe je tudi mogoče, da trgovci dosežejo izdajo nove uredbe, s katero se veleblagovnice sploh prepovedujejo. Marsikateremu kandidatu bodo potrebni tudi trgovski glasovi. Kdor teh glasov išče, naj tudi dokaže, da zna braniti trgovske interese. Poleg tega pa je mnogo uglednih trgovcev tudi na obeh glavnih kandidatnih listah in je tudi zato dana možnost, da se ta splošna zahteva trgovstva uveljavi. Sedanja ugodna prilika bi se vsekakor morala izkoristiti.

Potrebno bi pa tudi bilo, da bi trgovstvo na shodnih opozorilo na to svojo kardinalno zahtevo. Na vsak način je treba jugoslovansko javnost čim glasneje opozoriti na škodljivost veleblagovnic za naše narodno gospodarstvo.

Do 31. decembra je še malo časa in zato je treba, da vsa trgovska združenja ter vse trgovske, a tudi obrtniške organizacije posvetijo vprašanju veleblagovnic svojo pozornost. 31. december bo kar enkrat tu in če se ne bo trgovstvo pravočasno zganilo, bo prepozno in veleblagovnice se bodo razširile po vsej državi. Velik del trgovcev tej novi konkurenci ne bo kos. Zato je treba pravočasno začeti boj proti tej nevarnosti, ne pa biti plat zvona, kadar je toča že vse razbila. Upoštevajte to!

Načrt uredbe zbornic

Da omogočimo vsem trgovcem, da morejo konkretno predlagati, kako se naj izpremeni sedanja uredba, objavljamo v naslednjem glavna določila načrta uredbe, kakor so ga predlagale naše gospodarske zbornice.

Čl. 1. — Prepoveduje se ustanavljanje in poslovanje vseh vrst obratov velikega obsega in tudi združnih brez ozira, pod katerim naslovom se vodijo (veleblagovnice, veliki magacini, veliki bazarji in podobno).

Čl. 2. — (1) Kot obrati velikega obsega se smatrajo obrati, ki v večjem obsegu redno prodajajo na kraju samem detajlno blago treh ali več trgovskih strok ali več ko

dveh trgovskih strok z eno gostinsko panogo ter na način, ki je navaden v veleblagovnicah, velikih magacinih, velikih bazarjih in podobnih obratih, bodisi da se vodijo v enem lokalni, bodisi v več lokalih, ki so eden poleg drugega ali eden nad drugim in medsebojno zvezani, a pripadajo enemu lastniku.

(2) Kot obrati velikega obsega se smatrajo tudi trgovine, ki obsegajo več ko tri trgovske stroke ali dve trgovski stroki z eno gostinsko panogo ter pripadajo raznim osebam, bodisi da se opravljajo v enem lokalni, bodisi v več lokalih, ki so eden poleg drugega ali eden nad drugim in medseboj-

no zvezani ali nevezani ter na način, ki je v navadi pri veleblagovnicah, velikih magacinih, velikih bazarjih in podobno.

Čl. 3. določa, da se more odkloniti dovoljenje ali koncesija za obratovanje trgovine na drobno s tremi ali več trgovskimi strokami, če pristojna zbornica ugotovi, da prijavljeni lokal omogoča kupčevanje v večjem obsegu. V čl. 4. se govori, da se bo postopalo po čl. 9. te uredbe proti obratovalnicam brez ozira na število trgovskih strok, če razširijo svoje poslovanje na običajen način v poslovalnicah velikega obsega.

Čl. 5. — (1) Pod običajnim poslovanjem obratovalnice velikega obsega (veleblagovnic, velikih magacinov, velikih bazarjev in podobno) se morajo v glavnem razumeti naslednji postopki, bodisi da se pojavljajo posamezno ali kombinirano: a) nakup blaga v velikih partijah iz konkurznih mas, razprodaj, likvidacij in podobno, nakup defektnega blaga iz velikih, zlasti trgovskih in industrijskih skladišč ko tudi nakup cenenejšega blaga z izkoriščanjem iz-

Vprašanje davčnih kart tujih potnikov

Odbor vseh glavnih zagrebških trgovskih in obrtniških organizacij v Zagrebu, ki je bil izvoljen na anketi dne 28. septembra, je imel te dni svojo prvo sejo, na kateri je razpravljala zlasti o davčnih kartah tujih potnikov in zastopnikov. Soglasno je bila sprejeta o tem vprašanju naslednja resolucija:

Davčne karte trgovskih potnikov in zastopnikov veljajo le kot potrdilo o plačilu pavšalne letne pridobnine v višini 1000 din, ki je bila uvedena samo zato, da se tuji trgovski potniki, pa tudi domači nesamostojni zastopniki, ki niso v nobenem nameščenskem razmerju, v davčnem oziru vsaj do neke mere izenačijo z davkoplačevalci, ki plačujejo pridobnino ali uslužbeni davek. Te davčne karte zato ne dajejo pravice njihovim lastnikom do samostojnega gospodarskega poslovanja. V praksi pa se dostikrat dogaja, da se tuji zastopniki izkazujejo s takšnimi davčnimi kartami ne samo pred svojimi odjemalci, temveč tudi pred oblastmi, katerim skušajo na podlagi teh kart dopovedati, da je njih gospodarsko

poslovanje v državi popolnoma utemeljeno po zakonu.

Zato se opozarjajo vsi gospodarski ljudje, da te davčne karte ne dajejo tujim zastopnikom nobene druge pravice, kakor tisto, na katero imajo pravico že itak po svojem položaju. Ti zastopniki in potniki tujih firm imajo samo to pravico, da obiščejo svoje odjemalce v naši državi, toda ta obisk mora imeti začasen značaj. Nikakor pa nimajo pravice, da bi stalno bivali v naši državi, da bi imeli tu svoje pisarne ali pa svoje nameščenice, ker je vse to znak gospodarskega poslovanja, ki je vezano na koncesijo oziroma na dovolitev po obrtnem zakonu.

Količina vlage v koruzi

Novosadska borza je določila, da sme do 15. novembra imeti a) začasno suha koruza 26%, b) čezmerno suha koruza pa 22% vlage. Po § 20. borznih ukazov se dovoljuje za 1. odstotek viška vlage 1% bonifikacije, za vsak nadaljnji odstotek pa 2% nakupne cene. Če manjša vrednost presega 5 odstotkov, ima kupec pravico, da blago odkloni.

Nekaj podobnega bi bilo potrebno tudi pri nas

Trgovinsko ministrstvo v Pragi je izdalo navodila za izvajanje uredbe o začasnem omejitvi dovoljevanja novih obrtov. Po teh navodilih se poudarja, da velja nova uredba tudi za vse zadrage, če te ne dokažejo, da v resnici poslujejo le s svojimi člani. Kot industrijska podjetja pa je razumeti tudi ona obrtniška podjetja, ki izdelujejo predmete na tvorniški način. V bodoče naj pristojni urad dovoli novo izvrševanje obrta le, če je prepričan, da ne more biti proti novemu obrtu nobenega ugovora niti z nacionalnega in niti z nobenega gospodarskega stališča. Zlasti pa je treba upoštevati, če je v resnici potreba za ustanovitev novega podjetja.

Istočasno je odredil trgovinski minister, da se morajo strogo pregledati vsa obrtna dovoljenja, ker se je izkazalo, da se je mnogim nezaželenim elementom že posrežilo odpreti nove obrte.

Podobna uredba bi bila tudi pri nas nujno potrebna, ker je na eni strani pri nas eksistenčna sposobnost mnogih podjetij zaradi nelegalne konkurence zelo omajana, na drugi strani pa velik dotok tujcev naravnost zahteva strog pregled vseh dosedaj tujcem izdanih obrtnih dovoljenj.

Ustanovitev kovinarske šole KID na Jesenicah

KID je ustanovila s 1. novembrom stalno kovinarsko šolo s prvim in popolnim programom vajeniške šole. Z novo šolo je postavljen temelj za vzgojo domačega naraščaja za vse delovne pogoje železarne KID na Jesenicah in v Slov. Javorniku. Zanimivo je, da so se izbirali učenci za to šolo po delni psihotehnik, kar se je menda prvič dogodilo v naši državi.

KID, ki je že s svojimi poučnimi izlety v Nemčijo ter svojimi študentskimi na rudarski in plavžarski šoli v Celju dokazala, da polaga največjo težnjo na strokovno vzgojo svojega naraščaja, je z novo kovinarsko šolo znova dokazala, da spada med najmodernejša podjetja v državi.

Povprečni zaslužek delavca pri KID 67-40 din za 8 ur

Zadnji »Tovarniški vestnik« poroča, da so bili v preteklem polletju izplačani delavcem na roko (brez prispevkov za dodatno bolniško zavarovanje, zobozdravstveni sklad in socialne zakonite davke) naslednji zaslužki:

13% vsega delavstva je zaslužilo nad 41 din za 8 ur,
27,38% nad 51 din,
27,58% nad 61 din,
19% nad 71 din in le
13% do 41 din (mladoletniki, itd.).

Povprečni zaslužek (brez namoščenec in mojstrov) je torej znašal 67,50 din na 8 ur, skoraj tri četrtine delavstva pa je zaslužilo po nad 51 din za 8 ur.

Skupno je plačala KID v prvem polletju na mezdah 38.142.306 din, za 20% več ko v l. 1937.

Velika javna dela se pripravljajo na Slovaškem

Slovaški gospodarski minister dr. Teplansky je imel po radiu govor o gospodarskem programu slovaške vlade. Med drugim je dejal, da namerava slovaška vlada izvesti predvsem velika javna dela. Cestna mreža Slovaške se bo znatno izpopolnila in izboljšala.

Samo pri cestnih delih bo zaposlenih 50.000 delavcev. V kratkem pa se bodo tudi začela dela za izkoriščanje vodnih sil na glavnih slovaških rekah. Tudi elektrifikacija mest in vasi je na vladnem programu. Mnogo bolj intenzivno se bo izkoriščalo tudi slovaško rudno bogastvo. Proizvodnja topilnic se bo povečala. Gospodarsko ministrstvo bo posvetilo posebno skrb

geološkemu raziskovanju Slovaške. Na koncu svojega govora je naglasil minister Teplansky potrebo, da se zgradi na Slovaškem velika kemična industrija.

Velika avtomobilska cesta na českoslovaškem

Praška vlada je v sporazumu s slovaško in podkarpatsko vlado

sklenila, da se napravi velika avtomobilska cesta od skrajnega zapada do skrajnega vzhoda države. Nova cesta bo dolga nad 1000 km. Delalo jo bo najprej 50.000, nato pa 100.000 delavcev iz delavskih taborišč. Po tej cesti bo mogoče priti z avtomobilom iz Prage v Brno v 2, iz Prage v Podkarpatsko Rusijo pa v 9 urah.

Začetek trgovinskih pogajanj z Italijo

Stalno padanje naše trgovine z Italijo

V Rim je odpotovala jugoslovanska delegacija na zasedanje Stalnega italijansko-jugoslovanskega gospodarskega odbora. Na čelu delegacije je pomočnik zun. ministra dr. Pilja, člani delegacije pa so: dr. Lazarevič, načelnik ind. oddelka v trgovini, ministrstvu, dr. Obradović, načelnik oddelka za zun. trgovino v trg. ministrstvu, dr. Belin, podguverner Narodne banke, dr. Petrovič, upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, dr. Edo Marković, gen. direktor Prizada, svetnik Ščepanović in pripravnik zunanje ministristva Bora Simović. Slovenca ni torej med člani delegacije.

Na zasedanju Stalnega odbora se bo predvsem razpravljalo o novih kontingentih, o zboljšanju plačilnega prometa ter o trgovinski zamenjavi med obema državama.

Naša trgovina z Italijo je bila še pred nekaj leti zelo živahna ter je bila Italija vedno na enem prvih mest držav, ki so največ izvažale iz naše države. V zadnjih letih pa je naša trgovina z Italijo zelo nazadovala.

Tako je znašal jugoslovanski izvoz v Italijo

	v milijonih	v %
	din	vsega izvoza
1928	1.679'59	nad 26
1929	1.971'25	24'28
1930	1.919'35	28'31
1931	1.198'69	24'97
1932	705'52	nad 23
1933	725'52	21'48
1934	797'58	20'57
1935	672'32	16'68
1936	137'19	3'13
1937	587'05	9'36
1938 I. polletje	171'34	7'18

Prvi udarec našemu izvozu v Italijo je zadala splošna gospodarska kriza. Še mnogo hujši udarec pa so pomenile sankcije, ko je padel naš izvoz na takšno nižino, da je dejansko že prenehal. Po odpravi sankcij se je sicer naš izvoz nekoliko dvignil, vendar pa stare višine ni mogel več doseči.

Podobno sliko nudi tudi naš uvoz iz Italije. Dočim smo bili v prejšnjih letih — in tudi v časih največje politične napetosti — v trgovini z Italijo visoko aktivni, smo postali v zadnjem času celo pasivni.

Uvozili smo v milijonih din oz. v odstotkih vsega našega uvoza:

	v mil. din	v %
1928	939'18	11'99
1929	823'15	10'84
1930	782'84	11'25
1931	493'99	10'29
1932	361'94	12'66
1933	458'79	15'92
1934	555'00	15'53
1935	370'80	10'02
1936	101'67	2'49
1937	429'83	8'21
1938 I. polletje	306'52	8'01

Po odpravi sankcij so se naši trgovinski odnosi z Italijo uredili na novo. Po prejšnjem plačilnem sporazumu se je plačevalo 20%

izvoženega blaga v svobodnih devizah, ostalo blago pa po kliringu. Ker je bil jugoslovanski izvoz v Italijo vedno večji od italijanskega izvoza v Jugoslavijo, in sicer navadno za več ko 20%, je nastal v klirinškem računu visok aktivni saldo za Jugoslavijo ter so znašale zamrle terjatve jugoslovanskih izvoznikov na koncu l. 1935 168 milijonov din. Po sporazumu v l. 1936 se je ta saldo znižal na 73 milijonov din, ko se je pa l. 1937 uvedel še nov račun, se je stari račun popolnoma likvidiral. Od oktobra 1936, dalje se je plačevalo blago po novem klirinškem računu, ki je bil v začetku zaradi močnega italijanskega uvoza za nas visoko pasiven, je pa kmalu nato zaradi našega povečanega izvoza postal za nas aktiven in so dosegle jugoslovanske terjatve do konca l. 1937 že 117,2 milijona din.

V začetku l. 1938. je bil spremljen klirinški račun na dinarje

ter je znašal naš aktivni saldo na koncu marca 1938. že 143 milijonov din. Zaradi povečanega uvoza iz Italije se je nato naš saldo stalno nihal ter je v oktobru padel na 77,7 milijona din.

Po uvedbi klirinškega obračuna je mogoče dvigniti izvoz jugoslovanskih proizvodov v Italijo samo z istočasnim povečanjem uvoza italijanskega blaga v Jugoslavijo, ker bi sicer morali čakati jugoslovanski izvozniki predolgo na svoja plačila.

Kako je treba urediti naše trgovinske odnose z Italijo, da se bodo ti poglabili, je dosedanj razvoj naših trgovinskih odnosov že v zadostni meri dokazal. Upamo, da bo pri sedanjih pogajanjih v Rimu dovolj dobre volje, da se vse dosedanje izkušnje izkoristijo in stori vse, kar je potrebno za poglobitev trgovinskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

O novi trgovinski pogodbi z Nemčijo

se poročajo že naslednje podrobnosti.

Na zasedanju Nemško-jugoslovanskega gospodarskega odbora se je zlasti razpravljalo o spremembi strukture našega izvoza v Nemčijo. Izkazalo se je, da je sedanja kvota za agrarne proizvode v višini 50 % vsega našega izvoza premanjha ter da je potrebna večja kvota tako z ozirom na intenzivnost jugoslovanskega kmetijskega gospodarstva kot tudi z ozirom na potrebe nemškega konsuma. Zato je bilo sklenjeno, da se zmanjša kvota za industrijske surovine (rude, kovine, volno in podobno) za celih 10 % ter bo znašala kvota industrijskih surovin le 29 in ne več 39 odstotkov vsega našega izvoza v Nemčijo. Nadalje je bilo sklenjeno, da se zmanjša izvozna kvota za les za 2 %, t. j. od 11 na 9 odstotkov vsega našega izvoza. Za to pa se poveča izvoz naših agrarnih proizvodov od 50 na 62 %. Od teh 62 odstotkov odpade polovica na žitarice, polovica pa na živino in živalske proizvode.

Na podlagi v mesecih julij do september izvršenih vplačil ter v smislu ohranitve ravnovesja v klirinškem računu je bila določena vrednost našega izvoza za prihodnje tri mesece na 30.800.000 RM. Od tega odpade na žitarice in sadje 9.548.000 RM, na živino in živalske proizvode 9.548.000 RM, na les 2.772.000 RM in na industrijske surovine 8.932.000 RM.

Nadalje je bila dogovorjena obveznost o vzdrževanju stalnega tečaja nemške klirinške marke na jugoslovanskih borzah. To stalnost so zahtevali tako naši ko nemški gospodarski ljudje, ker so tečajne spremembe povzročale velika presenečenja ter je bila nemogoča tudi vsaka zanesljiva kalkulacija.

Sporazumno se je določil tečaj nemške klirinške marke na 14'80 do 14'70 din. Da bi se mogel ta tečaj stalno ohraniti, je prevzela naša Narodna banka obveznost, da bo stalno intervenirala na borzi, da bo kupovala marke, kadar se bodo te nudile v večjih količinah

in jih prodajala, kadar teh ne bo na borzi zadosti. Narodna banka bo kupila marke do zneska 3 milijonov mark. V primeru, da bi se kljub temu pojavilo na naših borzah pomanjkanje nemških mark in bi tečaj klirinške marke narasel nad 14'70 din, bo dal nemški devizni urad potrebne predujme našim ustanovam, da se bo z njih ponudbo mark takoj znižal tečaj klirinške marke na dogovorjeno višino 14'70 din.

Naš izvoz v Nemčijo se zmanjša za 48-14 odstotka

Na dunajski trg bomo izvozili vsak teden 3.000 prešičev. Za vse ostale nemške trge pa je določenih za to tromesečje 30.000 prešičev, in sicer 15.000 živih in 15 tisoč zaklanih. V tem tromesečju bomo nadalje izvozili 1000 glav goveje živine, 100 vagonov perutnine in 100 vagonov svinjske masti. Kontingent za jajca je že izbrablen. Nadalje bomo izvozili v tem tromesečju 20.000 vagonov pšenice in 10.000 koruze.

Ves naš izvoz bo znašal v IV. tromesečju 30'9 milijonov din. — Izvoz bi moral znašati po vrednosti 36 milijonov. Od tega zneska pa gre 5 odstotkov za zmanjšanje klirinškega salda. Ta odstotek se bo odbijal tako dolgo, dokler naše terjatve ne padejo na 15 milijonov mark. Poleg tega pa se odbije določen odstotek še za državne nabave.

V istem času lani je znašal naš izvoz 42'8 milijona mark, izvoz v Avstrijo pa 32'4 milijona. Skupna vrednost našega izvoza v Nemčijo in Avstrijo v zadnjem tromesečju 1937 je znašala torej po vrednosti 85'5 milijona din. Sedaj pa bo znašala 41'37 milijona din ali za 48-14 odstotka manj.

Ni pa res, da bi dobila Nemčija pri zadnjih pogajanjih posebne carinske ugodnosti, kar je tudi bilo razvidno iz našega poročila o trgovinskem sporazumu v prejšnji

Samoupravni dolgovi

Po podatkih proračunskega oddelka fin. ministrstva so znašali konec l. 1936. vsi samoupravni dolgovi 1814,3 milijona din. Od teh odpade na občine Zagreb, Beograd in Ljubljano 795,5, na vse druge mestne občine 579,1, na vse druge občine 220, na banovine 216,3 in na okrajne cestne odbore 3,3 milijona din. (1. decembra 1918. so znašali vsi samoupravni dolgovi le 49,3 milijona din. Seveda pa je treba upoštevati, da je bila takrat vrednost denarja mnogo večja.) Posebno so se povečali dolgovi samouprav v času od 1. 1. 1926. do 31. 12. 1931., ko so narasli za čez eno milijardo din.

Med upniki naših samoupravnih teles je na prvem mestu Drž. hip. banka s 674,3 milijona din ali 37,17% vseh posojil. Nato slede: samoupravne in regulativne hranilnice s 433,6 mil. din in 23,90%, zasebne ustanove v tujini z 267,9 mil. din in 14,77%, zasebni denarni zavodi v Jugoslaviji s 108,4 mil. din 5,98%, drugi upniki z 72,6 mil. din in 4,01%, Poštna hranilnica s 63,3 in 3,49% ter obligacijska posojila s 49,3 milijona din ali 2,72%.

Za skoraj 80% vseh svojih posojil so morala samoupravna telesa plačevati povprečno po 7%ne obrestne mere. Največ posojil se mora amortizirati v 10—20 letih (39%), od 1—10 let 28% in v več ko 25 letih 21%. 12% posojil pa je bilo sklenjenih le na eno leto.

Samoupravna posojila so se uporabila:

	milij. din	v %
za ureditev cest	246,6	13,59
za kulturno-social. investicije	285,1	15,71
za obč. hiše in ban-ske palače	65,8	3,63
za dvig podjetnosti	261,6	14,42
za plač. letetičih dolgov	194,0	10,69
za konverzijo vojnih posojil	380,9	21,00
za prehrano prebival.	9,8	0,54
za druge namene	117,6	6,48
za mešane namene	251,8	13,88

Anuitetna služba za samoupravne dolgove je zahtevala v l. 1936. 215,9 milijona din.

Na glavo prebivalca pride samoupravnih dolgov v posameznih banovinah:

dravski (brez Ljubljane)	191,89
savski (brez Zagreba)	76,55
vrbski	60,90
primorski	105,70
drinski	44,63
zetski	83,56
dunavski	40,45
vardarski	37,90
Ljubljani, Zagrebu in Beogradu	1.196,67

Zunanja trgovina

Prevozni stroški v medsebojnem blagovnem prometu med Jugoslavijo in Svico (po direktni železniški relaciji) se plačujejo na ta način, da plača jugoslovanski izvoznik prevoz le do švicarske meje, švicarski izvozniki v Jugoslavijo pa plačajo prevoz za svoje blago do švicarske meje.

Vsa pisma za jugoslovansko pošto v naši svobodni coni v solunskem pristanišču je treba nasloviti na naslov: Direkcija jugoslovanske svobodne cone — Thessaloniki.

Bolgarska ima 4.314 motornih vozil, od katerih je 2416 osebnih, 623 tovornih avtomobilov in ostane mototoklov.

Letošnja agrarna proizvodnja Turčije se ocenjuje takole: pšenice 3,6, ječmena 2,2, rži 0,34 in ovsa 0,22 milijona ton. Proizvodnja grozdja se ceni na 0,07, fig na 0,04 in oluščenih lešnikov na 0,03 milijona ton. Proizvodnja maka se ceni na 7500 ton.

Bat'a snuje na sudetskem ozemlju novo družbo, ki naj bi prevzela vseh njegovih 500 podružnic, kolikor jih je imel na sudetskem ozemlju. Nova družba naj bi se ustanovila s pomočjo nemškega, švicarskega in nizozemskega kapitala.

Franoska družba nacionalnih železnic ima v letošnjem letu že 3 milijarde frankov deficita kljub povišanju železniških tarif za 25%. Deficit je nastal predvsem zaradi

večjih osebnih in materialnih izdatkov. Zaradi novih socialnih zakonov so morale francoske železnice povečati število nameščenecv za 100.000. Sedaj se namerava število nameščenecv znižati z odpustom vseh, ki imajo pravico do pokojnine.

Čisti dobiček velikega angleškega časopisnega in založniškega podjetja »The Times« se je znižal od 157.000 funtov v letu 1936/1937. na 84.000 funtov v letu 1937/1938. Dividenda na temeljne delnice se je zato znižala od 10 na 7,5%.

Rentabilnost v premogovni in-

dustriji Anglije se je znatno zmanjšala ter je padel povprečni dobiček pri toni premoga od 11 in pol penija na 9 penijev.

Živega srebra je uvozila Anglija v avgustu 400.567, v septembru pa le 8805 liber. Zopetni izvoz živega srebra pa je narasel od 52.940 na 218.354 lbs in s tem dosegel najvišjo točko v letošnjem letu. Še vedno pa so v Londonu zelo velike zaloge živega srebra.

Ameriška avtomobilska tvornica General Motors Comp. je znižala ceno za vse nove modele tipa Chevrolet za 45 dolarjev pri vozu.

Število brezposelnih delavcev v U. S. A. se je v avgustu znižalo od 11.362.000 na 10.590.000.

Trgovina med Ameriko in Japon-

ske je padla v l. 1938. za polovico, trgovina med U. S. A. in Kitajsko pa celo za 66%.

Sovjetska Rusija je v letošnjem l. polletju izvozila 594.882 ton lesa proti 156 milijona tonam v istem času lani.

Svetovna proizvodnja kositra je v prvih osmih mesecih letos v primeri z lani nazadovala od 128.000 na 104.800 ton.

Navodila o izdajanju poslovnih knjižic

»Službene novine« z dne 1. novembra so objavile navodila min. za socialno politiko in ljudsko zdravje o poslovanju in ravnanju s poslovnimi knjižicami. Iz navodil posnemamo naslednja najvažnejša določila:

Poslovno knjižico mora imeti vsak, kdor je v kateri koli službi kot kvalificiran, pol ali nekvalificiran delavec, vajenec ali nameščenec, če je najmanj 14 let star in jugoslovanski državljan. Nameščenci morejo imeti namesto poslovne knjižice legitimacijo. Vajenci, ki nimajo 14 let, ne morejo imeti poslovne knjižice.

Kvalificirani delavci so oni, ki imajo pomočniški izpit ali podobno kvalifikacijo.

Nameščenci so oni, ki so zavarovani pri pokojninskem zavodu. Direktorji in prokuristi morejo, ne pa morajo imeti poslovne knjižice.

Za tuje državljane zadostuje dovoljenje za zaposlitev. Izjemoma se morejo tudi njim izdajati poslovne knjižice po odredbi ministra za soc. pol. in ljudsko zdravje. Poslovne knjižice izdajajo, zamenjujejo in obnavljajo:

1. občinske oblasti,
2. obvezna združenja trgovcev in obrtnikov in njih poverjenstva vsem učencem (vajencem) in pomočnikom. Za izdajo je pristojno ono združenje, na čigar območju je podjetje, pri katerem je zaposlena dotična oseba. Če je učenec ali pomočnik nezaposlen, izda knjižico ono združenje, na čigar območju ima stalno bivališče. V krajih izven sedeža združenja ali poverjenstva sprejema prošnje za izdajo poslovnih knjižic od vajencev in pomočnikov, zaposlenih v industrijskih ali obrtniških podjetjih občina, z vsemi potrebnimi podatki in prilogi za vpis v poslovno knjižico ter zlasti s podatki o osebnem opisu prosilca. Tako urejene prošnje pošlje občina pristojnemu združenju oz. poverjenstvu obrtnikov s predpisano ceno za vrednost obrazca poslovne knjižice ter s potrebnim zneskom za plačilo poštne. Obvezno združenje mora nato dostaviti občini izpolnjene poslovne knjižice s kontrolnimi listi, nakar mora občina pozvati prosilce, da se podpisajo (oz. pritisnejo palčni odtis) v poslovne knjižice in kontrolne liste A in B, ki pripadajo vsaki posamezni poslovni knjižici. Občina mora nato čimprej vrniti kontrolne liste dotičnemu združenju.

3. Organi drž. prometnih ustanov za one, ki so zavarovani pri zavarovalnih ustanovah drž. prometnih naprav.

4. Samo zamenjujejo in obnavljajo poslov. knjižice pristojne vojaške oblasti osebam, ki so zaposlene pri njih.

Poslovne (delavske in druge) knjižice, ki so bile izdane do 27. 9. 1938. veljajo najdalj do 31. 12. 1939.

Te stare knjižice zamenjavajo:

1. državne krajevne policijske oblasti (v Sloveniji so te v Ljubljani, Mariboru in Celju) za vse lastnike starih poslovnih knjižic. Če stara poslov. knjižica ni izdana od obveznega združenja, ne vpiše podatke o kvalifikaciji policijska oblast, temveč pošlje knjižico ob-

veznemu združenju, da ono vpiše te podatke.

2. Kjer ni policijskih oblasti, zamenjujejo poslovne knjižice obvezna združenja trgovcev in obrtnikov.

3. Pri vojski zaposlenim osebam pristojne vojaške oblasti, pri prometnih napravah pa slednje.

4. Vsem drugim pa zamenjujejo posl. knjižice občine.

Podatki o času in vrsti zaposlitve, vpisani v posl. knjižici se redno ne potrjujejo, izjemoma le za učence in pomočnike obrta in trgovine.

Podatke o času in vrsti zaposlitve pomočnikov in vajencev v trgovinskih oz. obrtnih obratih v krajih, kjer so pristojna združenja, potrjujejo pristojna združenja oz. njih poverjenstva (in sicer ono združenje, v čigar kraju so ta podjetja); za obrtne vajence in pomočnike v industrijskih podjetjih združenja obrtnikov v teh krajih. V drugih krajih izdajajo ta potrdila občine.

Od 28. sept. 1938 morajo vse zaposlene osebe imeti:

- a) poslovno (delavsko ali drugo) knjižico, ki je bila pravilno izdana do 27. sept. 1938, a se morajo te knjižice zamenjati najkasneje do 31. dec. 1938.,

b) ali poslovno knjižico obrazca, ki jo tiska osrednja uprava za posredovanje dela. To knjižico si morajo takoj nabaviti vsi, ki še nimajo stare.

Delodajalec, ki ima delavca, vajenca ali nameščenca brez te knjižice, se kaznuje.

V čl. 7. navodil se navajajo primeri, kako se izpolnijo te knjižice.

Zasebnim nameščencem, ki morajo imeti poslovno knjižico ali legitimacijo ter zahtevajo, da se jim izda legitimacija zasebnega nameščenca, se izda legitimacija, ki popolnoma nadomešča poslovno knjižico. Stare legitimacije zamenjujejo krajevne policijske oblasti ali občine. Podatki se vpišujejo na isti način kakor v poslovno knjižico.

Čl. 9. naveda nato podrobna navodila glede vpisovanja podatkov. Pri vajencih se vpiše samo obrat, v katerem je dovršil vajenško delo. Pri obrtniških vajencih samo, kadar napravi pomočniški izpit.

Obrazci poslovnih knjižic se naročajo pri Središnji upravi za posredovanje rada v Beogradu, Strossmajerova ul. 9. Tudi vse druge listine izdaja ta uprava. Knjižice, ki jih je kupila ena ustanova, nikakor ne sme odstopiti drugi.

Poslovna knjižica velja 10 let.

Odkup letošnjega bombaža

»Službene novine« z dne 1. novembra objavljajo odkup trg. ministra, da morajo uvozniki bombaža, ki so prijavili za l. 1939. uvoz 27.494.500 kg surovega bombaža, letos od zadrage proizvajalcev bombaža vardarske banovine od skupno prijavljenih 710.000 kilogramov odkupiti le 365.000 kg bombažnega vlakna, kolikor ga morejo zadrage proizvajalcev v resnici dobaviti.

I. Od te količine morajo odkupiti 310.000 kg naslednje firme, ki so včlanjene v Društvo bombažnih predilnic kr. Jugoslavije v Ljubljani: Dugaresa pri Karlovcu, Glanzmann in Gassner v Trzinu, Mautner v Zagrebu, Doctor in drug v Mariboru, Skofjeloška predilnica, Hutter in drug v Mariboru, Mariborska tekstilna tvornica, Zelenka E. in Comp. v Mariboru, »Jugobruna« v Kranju, »Kranjske tekstilne tovarne« in »Intek« v Kranju. Te tvornice se morajo med seboj sporazumeti v petih dneh po prejemu potrjenega prepisa tega odloka o količinah, ki jih prevzame posamezna tvornica. Če se ne bi sporazumele, izvrši razdelitev ministrstvo za trg. in industrijo.

II. Ostalih 55.000 kg je razdeljenih na 16 tvornic in morajo med drugimi sprejeti tvornice: Avgust Ehrlich v Mariboru 5000 kg, Joško Povh, predilnica v Novem mestu 200

Denarstvo

Obtok bankovcev se je povečal

Zadnji izkaz Narodne banke z dne 31. oktobra navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih din):

Zlata podloga je ostala skoraj neizpremenjena in znaša 1.892'8.

Devize izven podloge so se zmanjšale za 25'7 na 442'1, kovani denar pa za 29'4 na 352'0.

Skupna vsota posojil se je zmanjšala za 14'1 na 1.851'2, in sicer so se zmanjšala menična posojila za 15'5, dočim so lombardna narasla za 1'5 na 44'3.

Razna aktivna so se zmanjšala za 27'2 na 2.420'1.

Obtok bankovcev se je povečal zaradi ultima za 107'3 na 7.012'3.

Obveze na pokaz pa so se zmanjšale za 112'0 na 2.048'8.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 80 na 150.

Skupno kritje se je povečalo na 26'84%, samo zlato pa na 26'01%.

Obrestna mera je še vedno ostala nespremenjena.

Uradni tečaji za november

Finančni minister je predpisal za november naslednje uradne tečaje:

1 napoleon	din 298'50
1 zlati turški lira	339'70
1 angleški funt	238'—
1 ameriški dolar	43'75
1 kanadski dolar	43'55
1 nemška marka	14'50
1 zlot	8'25
1 belg.	7'40
1 pengö	8'65
1 braziljski milreis	2'50
1 egiptovski funt	239'—
1 palestinski funt	237'—
1 urugvajski pesos	15'50
1 argentinski pesos	10'90
1 čilski pesos	1'20
1 turška papirnata lira	34'70
100 albanskih frankov	1470'—
100 francoskih frankov	130'—
100 švicarskih frankov	1000'—
100 italijanskih lir	230'—
100 holandskih gold.	2365'—
100 bolgarskih levov	44'50
100 romunskih lejv	32'—
100 danskih kron	940'—
100 švedskih kron	1076'50
100 norveških kron	1057'—
100 pezet	150'—
100 drahem	39'—
100 češkoslovaških kron	150'—
100 finskih mark	92'50
100 letonskih lat	780'—
100 iranskih (perz.) rialov	100'—

Č vsem tečajem je prim že prištet.

Koristna brošura o varčevanju

Za letošnji praznik varčevanja, ki se je po vsem svetu praznoval 31. oktobra, je izdala Zveza jugoslovanskih hranilnic lično brošuro »Slovenske samoupravne hranilnice v l. 1918—1938.«

V brošuri se nazorno, pri tem pa poljudno opisuje delo naših samoupravnih hranilnic ter zlasti njihove velike zasluge za vse naše gospodarsko, kulturno in social-

no življenje. Skoraj 200 milijonov din so izdale naše samoupravne in regulativne hranilnice za obžerke in namene. Javnih del in poslopij pa se je s pomočjo hranilnic v Sloveniji napravilo tako mnogo, da bi bilo gospodarsko stanje Slovenije neprimerno slabše brez te pomoči naših hranilnic.

Brošura je namenjena zlasti šolski mladini, da ta čim bolj doume velikanski pomen varčevanja. Material, ki ga podaja brošura, je tako raznovrsten in bogat, da bo brošura svoj namen gotovo dosegla. Zelimo le, da bi učiteljstvo tudi med letom čim večkrat opozorilo mladino na to brošuro.

Na zadnji strani upravnega sveta Narodne banke se je konstatiralo, da je kriza v našem denarstvu, ki je nastala zaradi sužnjega konflikta, popolnoma premagana in da je zopet nastala popolnoma normalna situacija.

Nemški klirinški čeki so na ljubljanski borzi po 14'25, v Beogradu po 14'30. Funt daje Narodna banka še nadalje po 238 din, toda le za uvoz surovin, ki se ne morejo dobiti v klirinških državah. Uvozniki morajo zato kupovati funte na svobodnem trgu, kjer so po 243 do 244, pa tudi više.

Vojna škoda je v Beogradu po 476 do 476'50, dočim je bila na ljubljanski borzi po 472'50. Tečaji so ostali v glavnem neizpremenjeni.

Delnice Dubrovačke parobrodne družbe ne bodo od 1. novembra

dalje na prošnjo družbe več notirale na zagrebški borzi, ker se s temi delnicami ne bo več kupovalo.

Nemški uradni krogi odločno demantirajo vse vesti o nameravani devalvaciji marke. Stabilnost nemške marke je eden glavnih pogojev za uspešnost nemškega gospodarstva in zato ni govora o kakem razvrednotenju marke.

Dohodki Velike Britanije od naložb v tujini se cenijo v angleških finančnih krogih za lansko leto na 197 milijonov funtov.

Daladier namerava baje uvesti devizno kontrolo, kar bi pomenilo preklic trojnega valutnega sporazuma med USA, Vel. Britanijo in Francijo. Baje pripravlja Daladier tudi odvzem kapitala, da bi dobil denar, potreben za narodno obrambo.

Letni občni zbor Prizada

Občni zbor Prizada, od katerega ima država 95 odstotkov delnic, je otvoril predsednik pom. kmetijskega ministra Novakovič.

V svojem otvoritvenem govoru je predsednik silno hvalil delovanje Prizada in med drugim dejal, da je Prizad izpolnil svoje naloge. Poleg tega pa je dosegel tudi znaten finančni uspeh. Zlasti pa da je imel P. popoln uspeh pri regulaciji cen agrarnih proizvodov, ker njegova naloga je le, da skrbi, da ne padejo te cene pod svetovno pariteto. Dočim pa je cena na svetovnih trgih 50 din, vzdržuje Prizad ceno na 150 do 160 din!

Predsednik je nato polemiziral proti očitku, da imajo od teh visokih cen dobiček samo veliki trgovci, nobenega pa mali kmetje. Tu pa da je treba upoštevati, da kupuje Prizad na svobodnem trgu in da je stvar kmetov, če ponudijo svoje proizvode Prizadu ali trgovcem. Vendar pa raste delež zadruge, ki so prodale l. 1934/35 le 7,2 %, letos pa že skoraj 30 % vseh nakupov Prizada. To da bi se moglo zboljšati le, če bi se Prizadu dale iste pravice, kakor jih ima žitni zavod na Češkoslovaškem. Končno je poudaril predsednik, da je Prizad izvršil tudi akcije, ki sploh niso bile njegova dolžnost.

Po tem sijajnem zagovoru Prizada se je razvila debata, ki je bila manj sijajna. Kot prvi je govoril minister Gjorgjevič, ki je grajal, da Prizad še bolj ne prodaja zadrugam, da še bolj ne zvišuje cen in da bi moral Prizad uporabiti vse ugodnosti, ki jih dobe naši izvozniki za povišanje cen.

Dr. Gedeon Djundjerski, veleposelnik iz Vojvodine, je bil tudi za to, da se še zvišajo cene žitu, vendar pa je priznal, da se sedaj dobro dela s Prizadom.

Kot tretji je govoril trgovec Andjelko Mihajlovič iz Valjeva. Njegov govor pa je izzvenel nekoliko drugače. Predvsem je oporekal zadrugam pravico, da zahtevajo za sebe vse pravice, pri tem pa čisto pozablja na interese dru-

gih stanov. Zlasti pa je proti temu, da se ženejo cene navzgor v brezkončnost, ker se vendar ne sme pozabiti, da imamo v državi tudi agrarno pasivne kraje in da mora celo v agrarno aktivnih krajih velik del kmetijskega ljudstva, zlasti pa vsi delavci kupovati moko. Poleg tega pa bi zvišanje cen žita zelo angažiralo državno blagajno, ki bi morala kriti razliko med tržno in umetno ceno žita. Na ta način bi bili ravno najbolj revni sloji udarjeni dvakrat. Plačevali bi višjo ceno žitu in poleg tega še višje davke, ki bi bili potrebni za višje cene žita.

Temu stališču se je v glavnem pridružil zastopnik slovenskih zadrug dr. Casaj, ki je opozarjal, da mora pasivna Slovenija uvoziti na leto 10 do 12 tisoč vagonov moke in pšenice in da je zato zelo težko prizadeta od vsakega zvišanja cen.

Končno je govoril še gen. dir. Prizada dr. Edo Marković, ki je zagovarjal potrebo ustanavljanja fondov. Opozarjal je nadalje, da so preferenciali, ki jih dovoljujejo druge države, v ozki zvezi s cenami na mednarodnih trgih in da se drž. blagajna ne sme preveč angažirati. Končno pa se je treba pri določevanju cen ozirati tudi na pasivne kraje, ki previsokih cen ne prenesejo.

Nato je bila izrečena upravi razrešnica. Končno je bil še sprejet predlog, da se delniški kapital Prizada poviša od 40 na 50 milijonov din. To se pravi, da so delničarji sklenili, da zviša država svojo udeležbo za skoraj 10 milijonov din.

O stvareh, ki so se navedle v referatu na ljubljanskem vsedržavnem trgovskem kongresu, se menda ni govorilo.

Okoli znižanja cen v gostinskih obratih

47 taks plačujejo gostinski obrati

Za konec tega meseca je sklicana na Sušaku državna konferenca zastopnikov gostinskega obrta. Na konferenci bodo zastopana tudi vsa resorna ministrstva ter je svojo udeležbo obljubil tudi trgovski minister inž. Kabalin.

Glavno vprašanje, o katerem se bo razpravljalo na kongresu, je vprašanje znižanja cen v hotelih, restoranih in drugih gostinskih obratih. Lastniki gostinskih obratov sami priznavajo, da bi se morale cene pri nas znižati, ker sicer ne bo mogoče povečati našega tujkega prometa. Letošnja turistična sezona bi morala biti mnogo bolj ugodna od lanske, ker se je odprlo tudi mnogo novih hotelov in gostinskih obratov, a je nov dotok tujcev zaradi visokih cen izostal. Jugoslovanski turisti odhajajo v vedno večjem številu v Ita-

lijo in tako je bilo letos samo v Opatiji 2500 Beograđanov.

Lastniki gostinskih obratov se zato zavedajo, da bi se morale cene znižati. To pa bi bilo mogoče le, če bi se odpravile vsaj nekatere težave, ki jih morajo danes premagovati naši gostinski obrati in kakršnih v drugih državah ne poznajo. Te ovire pa so v znatni meri tudi krive visokim cenam. Predvsem bi bilo treba lastnikom gostinskih obratov znižati davčno breme. Danes ne plačujejo nič manj ko 47 državnih, občinskih in banovinskih taks. To je vsekakor mnogo preveč. Nadalje je treba omogočiti gostilničarjem in hotelirjem ugodne kredite, za katere morajo danes plačevati izredno visoke obresti. Niti v eni drugi turistični državi niso gostinski obra-

ti obremenjeni s tako visokimi taksami in obrestmi kakor pri nas. Na kongresu se bo nadalje razpravljalo o noveli obrtnega zakona, o prometni politiki, o telefonski službi, turistični propagandi in vseh drugih vprašanjih, ki se tičejo našega tujkega prometa.

Treba je priznati, da so zahteve gostilničarjev in hotelirjev po zmanjšanju davčnih bremen in porenitvi kredita absolutno upravičene. Nujno potrebno bi bilo, da bi tudi pri nas uživali hotelirji in gostilničarji takšno podporo vlade, kakor jo n. pr. uživajo v Italiji in potem bodo tudi cene v naših gostinskih obratih nizke in še mnogo nižje kakor pa so v Italiji. Za naš tujski promet je treba dejansko nekaj storiti, ne pa samo govoriti o potrebi večjega tujkega prometa. Gostilničarji in hotelirji s svoje strani bodo gotovo storili vse, kar je v njih moči, da se tujski promet čim bolj dvigne.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Ugljeviku sprejema do 7. novembra ponudbe za dobavo vijakov in rafiniranega petroleja.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 9. novembra ponudbe za dobavo razne žice, glav za varovalke, transparentnega in milimetrovkega papirja; do 16. novembra sprejema ponudbe za dobavo električnih žarnic, transformatorja, transportnega traku itd.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. novembra ponudbe za dobavo železnih pločevine.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 9. novembra ponudbe za dobavo glaziranih ploščic za oblaganje zidu.

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 9. novembra ponudbe za dobavo naočnikov in stekla za varilce, nadalje jelovega jamskega lesa, ovsra ter vodovodnega materiala.

Strojna šola mornarice kraljevine Jugoslavije, Kumbor — Boka Kotorska, sprejema do 10. novembra ponudbe za dobavo salmijaka, solne kisline, denaturiranega spirita, pil za ž

Doma in po svetu

Knez-namestnik Pavle je odpotoval v Romunijo, kjer bo nekaj dni gost romunskega kralja.

V ponedeljek sta se sestala v Niški banji ministrska predsednika Kijusevanov in dr. Milan Stojadinović. Prijateljski sestanek obeh državnikov je bil namenjen solunskemu sporazumu. Oba državnika sta ugotovila popolno solidarnost in soglasje med jugoslovansko in bolgarsko politiko v duhu pakta o večnem prijateljstvu med obema državama. Obe državi želita, da se razvijejo med njima še boljši odnosi. Na sestanku je prišlo tudi do sporazuma, kakor pravi uradni kominike, o podrobnostih glede gospodarskih zvez med obema državama.

Bolezen dr. Trumbića se je nevarno poslabšala ter se je bati katastrofe.

Nenadoma je umrl v Ljubljani univ. prof. inž. Ciril Žnidaršič, zlasti znan kot strokovnjak za hidro-tehniko. — Slava njegovemu spominu.

Z redom sv. Save III. stopnje je bil odlikovan upravitelj sanatorija na Golniku dr. Robert Neubauer, zaslužnemu zdravstvenemu delavcu k visokemu odlikovanju naše iskrene čestitke.

Konferenca generalnih štabov držav Balkanskega sporazuma bo v drugi polovici novembra v Atenah. Konferenci bo predsedoval načelnik grškega generalnega štaba general Papagos.

Novi senator Kosta Dimitrijević, trgovec iz Banjaluke, ki je prišel v senat po umrlem Begoviću, je vstopil v klub senatorjev JRZ.

Minister dr. Spaho je na zborovanju v Sarajevu zavrnil očitke, češ da bi z vstopom v JRZ izdal program JMZ (Jugoslovanske muslimanske zajednice). Dejal je, da je bil program JMZ v celoti prevzet v program JRZ.

Trgovinski minister inž. Kabin bo kandidiral v Zagrebu in v Osijeku, prosvetni minister Magarašević v Bački Palanki, bivši predsednik skupščine Čirić v Sremskih Karlovcih, minister Cvrkić v takovskem in ljubškem okraju v moravski banovini.

Glasi JRZ za savsko banovino piše, da vlada dr. Stojadinovića ne niti fašizma niti komunizma, temveč gre njeno stremljenje za tem, da ustvari nekaj, kar bo čisto ustrezalo našim razmeram in kar bo najbolj omogočilo napredek Jugoslavije!

Vodstvo HSS je razposlalo na svoje zaupnike okoliščino, kako naj se bore proti frankovcem, ki so v zadnjem času zelo aktivni ter zaradi svojih radikalnih gesel tudi zelo nevarni za HSS.

Politična skupina hrvatskih nacionalistov, ki se zbira okoli tednika »Nezavisnost«, je sklenila, da se sedanjih volitev v skupščino ne udeležijo.

Bivši policijski minister Boža Maksimović pride baje te dni v Zagreb, da se dogovori o svoji kandidaturi na listi dr. Mačka.

Na zboru Srbov in Hrvatov v Glini je bil soglasno izvoljen kot kandidat dr. Srdjan Budisavljević. Na shodu je govoril tudi dr. Pernar.

Na glavni letni skupščini beograjske odvetniške zbornice je bila sprejeta resolucija, s katero se zahteva znižanje pretirano visokih sodnih taks. Zaradi teh visokih taks je postalo pravosodje za velik del ljudi nepristopno. Sodne takse morajo biti v skladu z gospodarsko silo strank.

Finančno ministrstvo je izdalo odlok, da se cena mešanice benzina z alkoholom zviša za 10 par pri litru. V Ljubljani bo veljala cena 535, na deželi 560 din.

Mestna hranilnica v Mariboru je izdala premogovnik Peklenico za 4 milijone din. Izključna cena je bila 6 milijonov din. Hranilnica bo dvignila obratovanje v premo-govniku.

Za cestna dela v savski banovini je določenih 226 milijonov din. Od tega je določeno za cesto Sušak—Ljubljana 30 milijonov.

Zaradi bele kuge se je v občinah vinkovskega okraja znižalo število volivcev od 10.511 v letu 1935. na 10.460 letos.

Jadrnica »Vardar«, ki je bila nalozena z gradbenim materialom, je zašla blizu otoka Raba v vihar, ki je tresel ladjo ob pečino, da se je v kratkem času potopila. Posadko je rešil neki drug parnik.

Ustanovitev nove delniške družbe »Jablana« v Beogradu je dovolilo trgovinsko ministrstvo. Delniški kapital nove družbe je določen na 2 milijona din. Družba se bo bavila z lesno trgovino ter s trgovino z gradbenim materialom.

Uprava monopolov je odkupila od sadilcev tobaka (v milijonih din): leta 1934. za 45, leta 1935. za 115, leta 1936. za 233 in leta 1937. za 252 milijonov din.

Vlada Podkarpatske Rusije je odredila, da se ta država imenuje odslej Karpatska Ukrajina.

Slovaška vlada je odredila, da se razpuste vse na pol vojaške in oborožene organizacije, med njimi tudi Sokol in Orel. Oddajo orožja pri teh organizacijah mora izvesti vojaško poveljstvo. Samo »Garda Hlinke« je kot oborožena organizacija dovoljena še nadalje.

Narodna socialistična stranka, kateri je pripadal tudi dr. Beneš, je sklenila, da se razide. Izvoljen je bil direktorij 4 oseb, ki se naj pogaja z drugimi strankami o ustanovitvi nove stranke.

Poljski zunanji minister Beck je zanikal, da bi se vodila med Nemčijo in Poljsko pogajanja o priključitvi Gdanske k Nemčiji ter poljskega Pomorja. Beck je dejal, da rad priznava, da je Gdansk po večini nemški. Vendar pa Poljska nikdar ne more odstopiti Pomorja, ker je to za Poljsko gospodarsko mnogo prevažno.

Za glavno mesto Sudetskega ozemlja so določene Liberce (Reichenberg).

Avstrija je sedaj razdeljena v štiri gospodarske okraje: Dunaj,

Gornja Donava, Južna marka in Alpska dežela. Vsak teh okrajev ima svojo gospodarsko zbornico. Tirolska, Predarlška in Salzburška tvorijo Alpsko okrožje z glavnim mestom Innsbruck. Gornjo Donavo tvorijo Gornja Avstrija z Linzem, Südmarko Štajerska in Koroška z Gradcem in Dunaj Spodnja Avstrija.

S priključitvijo okoliških občin k Gradcu se je njegova površina povečala od 2160 na 12.100 ha, število njegovega prebivalstva pa od 153.000 na 190.000. — V resnici seveda ni Gradec zaradi tega prav nič večje mesto.

Lepe razmere je razkril zadnji velikanski požar v Marseilleu. Gasilske naprave so bile po izjavi notranjega ministra Sarrauta naravnost predpotopne. Več ko 60 vlov-mov je bilo ugotovljenih v bližini pogorišča. Nekateri so odvažali ukradeno blago kar na tovornih avtomobilih.

Japonci prodirajo od Hankova proti jugu vzdolž železniške proge, da bi se združili z japonskimi četami, ki prodirajo iz Kantona. Kl-tajski odpor pa je vedno močan in kljub uporabi strupenih plinov imajo Japonci velike izgube.

Anglija in nemško prodiranje na Balkan

Precejšnjo pozornost je vzbudila vest, da je Anglija kupila v Romuniji za okrepitev svojih vojni-zalog 200.000 ton pšenice za ceno 1 milijona funtov. (Ta nakup pa nima nobene zveze s prejšnjim nakupom angleške tvrdke Smith, ki je za angleško vlado posredovala nakup 400.000 ton pšenice.)

Nekateri so videli v tem nakupu pšenice dokaz, da se Anglija nikakor ne bo pustila izriniti z romunskega trga, temveč da hoče braniti svojo gospodarsko pozicijo na Balkanu. Ta dokaz pa nikakor ni posebno prepričujoč. Kajti nakup pšenice je le bolj za-menjalna kupčija in se bo zato od kupne vsote uporabilo 40% za plačilo angleških terjatev v Romuniji, drugih 40% za plačilo tekočega računa britanskega izvoza v Romunijo in 20% za izplačilo angleških dividend ter za nakup angleških izdelkov. Deloma pa seveda ta nakup dokazuje, da Anglija nikakor ne bi bilo po godu, če bi bila čisto izrinjena z romun-skega trga in zato je nakupila pšenico, da ni Romunija preveč odvisna le od Nemčije. Nikakor pa ni Anglija pripravljena, da bi tvegala v balkanske države tudi večje kredite ali celo dolgoročne kre-dite, ker se boji, da bi mogli ti krediti z utrditvijo nemške po-zicije na Balkanu lepega dne

propasti. Angleški finančniki so zato mnenja, da se morejo dovo-liti v balkanske države le kratko-ročni krediti. Sicer pa so london-ski finančniki prepričani, da bodo balkanske države zadovoljne tudi s podobnimi nakupi, kakršen je bil zadnji angleški nakup romun-ske pšenice, ker so s takšnimi na-kupi balkanske države manj od-visne od Nemčije, poleg tega pa morejo dobiti na ta način iz An-glije tudi predmete, ki jih Nem-čija ne more dobaviti.

Londonski finančniki so se iz vseh teh vzrokov zelo začudili po-ročilom, da so neke švicarske ban-ke pripravljene sodelovati z nem-ško Reichsbanko pri njenih gospo-darskih načrtih v južnovzhodni Evropi. Če je že za velesilo ne-varno, da se kreditno angažira v balkanskih državah, ki so vedno bolj pod vplivom Nemčije, je to tem bolj nevarno za tako malo dr-žavo kakor je Švica. Poleg tega pa je znano, da v Berlinu tudi ni-majo prevelikega spoštovanja do legitimnih interesov tujega kapi-tala.

Ne velja pa vse to za Turčijo, kateri je tudi Anglija dovolila večje dolgoročno posojilo, ker v Turčiji Anglija iz strateških raz-logov ne bi mogla trpeti odločno-čega vpliva Nemčije.

Tržna poročila

Žitni trg

Na domačem trgu pšenice ni no-benih sprememb. Dovozi so ne-znatni, čeprav je pri kmetih še mnogo pšenice. Prizad je kupil 65 vagonov, skupno dosedaj 13.460 vagonov. Izvozna pariteta proti decembrskemu terminu v Liver-poolu 53,20, proti novembrskemu v Rotterdamu 52,20.

Na tujih trgih je tendenca za pšenico še nadalje nazadujoča.

Na domačem trgu s koruzo je tendenca nespremenjena. Trgovci, ki kupujejo za domač konsum pla-čujejo po 96—98 din vagonsko bla-go. Izvozna pariteta proti Rotter-damu 66,70.

Na tujih trgih tudi ni nobene spremembe.

Sadni trg

Vsi izvozniki se znova opozar-jajo, naj ne pošiljajo na trge bivše Avstrije blago, če to ni bilo na-ročeno od avstrijskih izvoznikov, ker se jim more pripetiti, da osta-nejo pošiljke neocarinjene ali da se jim bodo dale na razpolago.

Nemški pristojni urad je določil za jugoslovanske orehe naslednje cene: za originalno blago 38 RM, za kaliber 23 mm 40, za kaliber 28 mm 42 RM za 100 kg franko nemško-jugoslovanska meja. Za be-ljene orehe 2 RM več.

Na praški kolodvor Praga—Žiž-kov sta prišla dva vagona jugoslo-vanskega grozdja v zelo slabem stanju. Na prevozu se je moralo grozdje pretovoriti. Ena tretjina grozdja je bila odvržena. Zavr-

njeno pa je bilo to grozdje šele naslednji dan, da je bila izguba še večja.

Bolgarsko in romunsko grozdje, ki je bilo dobre kakovosti, se je prodajalo na praškem trgu po 5'80 do 6'— Kč.

Živinski trgi

Na dunajski živinski trg dne 1. novembra je bilo postavljenih skupno 1639 glav živine, od te 184 jugoslovanske. Cene so bile te (v RM za 100 kg žive teže): izred-ni voli po 165, I. vrste po 65 do 99, bikli 60 do 76, krave 54 do 68, mršava živina 35—53. Ob zelo ži-vahnih kupčiji so ostale cene prejš-njega tedna. Proti koncu sejma so padli srednji voli v ceni za 2 feniga pri kilogramu. Za bika in mršavo živino so ostale prejš-nje cene. Dobre krave so se po-cenile za 1 fenig.

Vinski trg v Vršču

Trgatev je bila v veliki meri že preje končana. Nekaj grozdja pa se je trgalo šele sedaj in to grozdje daje do 20 odstotkov slad-korja. Mošt tega vina se že pro-daja. Ponudba je še neznatna, a še slabše je povpraševanje. Tudi

Tri mesece ne dobivajo albanški izvozniki plačil iz Italije

Da bi si zagotovila ravnovesje v trgovinski bilanci, je albanska vla-da lani odredila, da se omejuje uvoz iz vseh držav, s katerimi je bila Albanija trgovinsko pasivna. Zato se je dovoljeval brez ovir sa-mo uvoz iz Italije, USA in iz Gr-čije. Kasneje pa je izdala alban-ska vlada še nova določila, s ka-terimi se je italijanski trgovini do-volil dejansko monopol za vse predmete, ki se izdelujejo v Ita-liji. Na podlagi vsega tega so se-veda albanški izvozniki izvažali svoje blago predvsem v Italijo, ker se je tudi le iz Italije uvažalo vse blago. Po pogodbi z Italijo bi se morala nakazovati plačila za

Za zimo

potrebujete obleko, suknjo, plašč itd.

S prvovrstnimi angleškimi in češkimi tkaninami najnovejših vzorcev po solidnih cenah Vas postreže

MANUFAKTURA NOVAK

LJUBLJANA — Kongresni trg 15
pri nunske cerkvi

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjenje slik

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA

Wolfova ulica šte. 4

Telefon 33-80

Vedno večje povpraševanje

bo iz dneva v dan s strani Vaših kupovalk

Mi delamo reklamo pri gospodinjah!

Ali Vam ne bo nerodno, ko bodo morale ugotoviti, da ne greste v korak z njihovimi potrebami in zahtevami?

Zapišite si torej v svoj dnevni načrt telefon št. 38-75 in naročite našega zastopnika, da Vas seznani z nepogrešljivimi izdelki

IMPREGNO

glavno zastopstvo: **LJUBLJANA, Gajeva 1**

KOŽUHOVINA

Telefon 22-62

Velika zaloga krznene konfekcije Sprejemamo vseh vrst popravila in prikrojevanje po najnovejših modelih

JOSIP DOLENC, krznar
LJUBLJANA, Sv. Petra 19

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE

r. z. z. n. z. v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881

Nove vloge

so vsak čas izplačljive in jih obrestuje **po 4%** vezane na 3 mesece pa **po 5%**

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi polizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Radio Ljubljana

Sobota dne 5. novembra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (Fr. S. Finžgar) — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: XI. večer muzi-komedijantov — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Nedelja dne 6. nov. 8.00: Kmečki trio — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak) — 10.00: Plošče — 10.30: Koncert radijskega orkestra — 12.00: Šrnel kvartet »Štirje fantje« — 13.00: Napovedi — 13.20: Slovenski vokalni kvintet — 14.00: Plošče — 17.00: Kmet. ura: Gospodarska navodila in nasveti — 17.30: Operetna ura. Sodelujejo: Jean Franzl, operni tenor, ga. Dragica Sokova in radijski orkester — 19.30: Nac. ura: Matoš in Bodler — 19.50: Koncert na kitari, g. Stanko Prek — 20.30: Večer slovenske glasbe. Sodelujejo: Bežigradska pevsko društvo in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek dne 7. nov. 12.00: Moderni plesni zvoki (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravstvena ura: Mladenice in mladenkam na pot (dr. A. Breclj) — 18.20: Plošče — 18.40: Umetnostni

spomeniki Savinjske doline (Marjan Marolt) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Kamnik — zgodovinsko in letoviško mesto (Rudolf Dostal) — 19.50: Zanimivosti (Mirko Javornik) — 20.00: Rezervirano za prenos — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

reg. zadr. z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva c. 6

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge,

ki so v celoti vsak čas razpoložljive,

obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Najugodnejše kupite

vsakovrstne trgovske knjige, kot ameriške žurnale, glavne knjige, blagajniške knjige itd. pri

A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 12-14

ker smo jim cene vsled velike zaloge v engros in detajlni prodaji globoko znižali // Trgovina s papirjem, šolskimi, pisarniškimi in knjigoveskimi potrebščinami na debelo in na drobno Lastna industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov

DOMAČE
ČISTILO

Vam je pri snazenju štedilnika, jedilnega pribora, medenine, emajla, steklenine itd. res potrebno, ker Vam osnaji vse brez uporabe kakih drugih pripomočkov. Ovoj z modro deklico je znak naše kvalitete. Za cenjena naročila se priporoča

SLAVIN!

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
le izšla
1939

CARINSKE IN TARIFNE POVLAŠTICE
IN REKLAMACIJE POSREDUJE

SLOVENSKO PODJETJE V BEOGRADU

Centralno transportno društvo Z O. Z., Beograd, Kolarčeva 1/III

Vrši vse mednarodne Transporte, zlasti vodne Transporte na Savi in Donavi kot pooblaščen agentura Jugoslovanske Rečne Plovidbe za Slovenijo. Reekspedicija za vse balkanske države.

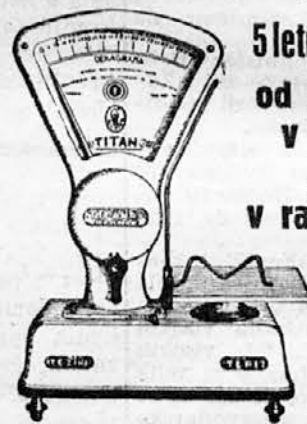
Ne kupujte tehtnice!!! preden niste vprašali pri nas

5 letna garancija!

Izdelujemo
3 vrste
avtomatičnih
tehtnic

5 letna garancija!

od 2 do 20 kg
v prvovrstni
kvaliteti
v raznih barvah

Titan d. d., Kamnik

Francišškanska ulica 3

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

»Indus« družba z o. z.

tovarna usnja, jermen in usnjenih izdelkov

LJUBLJANA

Telegr. »Indus«

Telefon inter. 25-28

vse vrste usnja
pogonska jermena
okrogla jermena
šolske mape
aktovke
listnice
denarnice
gamaše
kolesne torbice
i. t. d.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!